

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה"צ רב' שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

נישואין בפחות מעשרה

סכנה גדולה היא להתאסף חבורת אנשים למקום אחד, שמא יעזירו המחלה מאחד לחצרו. והנה לקדש אשה צעין (נוסף על החתן והכלה) שני עדים לקיום הדבר, ומסדר קידושין. לכתחילה מצריכים עשרה לצרכי ארוסין (שו"ע אה"ע סוס"י ל"ד), אבל בשעה"ד יש להקל. אכן לצרכי נישואין צעין עשרה לעיכובא. ועי' ב"ש (סי' ס"ג סק"ד) שנחלקו הראשונים דין כלה בלא ברכה שאסורה לבעלה, אם הכוונה בזה כפשוטו - בלי ברכה, ובלא מנין לא תהי' האשה מותרת לבעלה, או שהכוונה היא שהארוסה אסורה לבעלה עד שתכנס לחופה, ואם לא יוכלו לצרף צרכי הנישואין, הצרכות לא מעכבות. וראיתי בנוצ"י (קמא אה"ע צסי' נ"ו, שו"יין שמה צפ"ת סק"ו) שהבין שכן דעת רוב הפוסקים כהג"ד השני. ולכאורה בשעה"ד גדול כשעת הסכנה הנוכחית, מן הנכון הוא לנהוג כדעת רוב הפוסקים, לעשות צאדעקען, חופה (לפרוס טלית על שניהם - לווהגים כן), ויחוד, שלא בעשרה, כדי למעט בסכנה בכל מאי דאפשר. אכן צ' עדים לקיום הדבר בודאי מעכב. וכעת ראיתי להגאון הר"ר טוב"י גולדשטיין ז"ל צ"ב עמק הלכה (ח"א סי' ס"ו) שכן הסיק לדינא הל' למעשה. וכן מצאתי בתשו' לצ' אריה (גרונס, ח"א סי' ל"ה) שג"כ פסק כן להלכה.

[והנה הראשונים הביאו מהירושלמי שהאוכל מנה צע"פ וכו' בצית חמיו, והרצה הבינו (עי' אור זרוע, ופרמ"ג באורך) שכמו שכלה צריכה שבע ברכות להחירה לבעלה, כך צדי לאכול את המנה צעין היתר של שבע ברכות מקודם. וכמדומה לי שרבינו ז"ל הזכיר פעם, שאף שמשך כל השנה הי' הגר"א נוהג לצרף ענט"י על דבר שטיבולו במשקה, בליל פסח לא הי' מצרך, כי שבע הברכות הן צפה"ג, קידוש, שהיינו, אשר גאלנו, ענט"י, המו"יא, ומנה, ואם יצרך ענט"י על הנטילה שלפני הכילת הכרפס, נמנא שיש שם שמונה ברכות. ולפי"ז הבאור משמע כדעת הרשב"א, שהברכות הן הן המתירות ולא החופה. אכן אולי י"ל שדברי הירושלמי רק נאמרו ע"ד הדרש, ואין למדין מן האגדה.]

Currently, it is very dangerous to gather in crowds due to the contagiousness of Coronavirus. This presents a problem, since kiddushin (which sets in motion the process of marriage) requires the presence of two witnesses and a knowledgeable officiating rabbi, in addition to the bride and groom. Ideally, there should also be ten men present for birchas eirusin, the blessing on the kiddushin. However, we can be lenient regarding the requirement of ten men in pressing circumstances, such as the current situation.

However, the presence of ten men is necessary in order to recite birchos nisuin, the sheva berachos under the chupah. Furthermore, the rule is that a bride is forbidden to her groom until the birchos nisuin have been recited. The Rishonim debate whether this is meant literally, or it means that the bride is forbidden to the groom until she has entered the chupah with him, even if the birchos nisuin were never recited. The Nodeh B'Yehudah notes that the majority of authorities agree with the latter approach. It would seem that in the current, dangerous situation it is proper to follow this opinion. As such, the wedding should consist of a badekin, chupah, and yichud - all with less than ten men present, in order to minimize the risk. However, the presence of two witnesses is mandatory under all circumstances.

צבי שכטר
ז' ניסן תש"פ